

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Félsz. évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

Flottatüntetés Törökország ellen.

Fiume, nov. 22.

Ma gyülekeznek a nemzetközi flotta hajói Pireusban, s mihelyt valamennyi hajó együtt lesz, megkezdődnek a formális intézkedések, a tisztek bemutatkozása, majd Ripper altengernagy átteszi a flotta vezényletét s a tanácskozáson megállapítják katonai szempontból a követendő eljárást.

Eddig az hír volt elterjedve, hogy a nemzetközi flotta a formalitások elintézése után azonnal elhagyja Pireust, hogy Mytilene felé vegye útját. Ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert Ripper altengernagy rendelkezési korlátok közé vannak szorítva, amennyiben szigorúan az utasítás szerint kell eljárnia. Addig tehát, míg Konstantinápolyból az értesítés meg nem érkezik, a flotta kénytelen Pireusban vesztegelni, s nincs kizárva, hogy ez a várakozás néhány napig is eltarthat.

Ismeretes dolog, hogy a flotta elsősorban Mytilene (Leszbos) szigetét fogja megszállani. Ha ennek megtörténte után a szultán még mindig vonakodnék a hatalmak követeléseit teljesíteni, megszállják, illetőleg körülveszik Lemnos, majd a Dardanellák bejáratánál levő Tenedosz. A flottaparancsnoknak adott megbízások ezen nem terjednek túl. A szárazföld megszállása egyenlőre ki van zárva, ehhez erősebb haderőre volna szükség és ez idő szerint ily haderő nem áll rendelkezésére a nemzetközi flotta parancsnokának. A nevezett szigetet és esetleg még néhány más szigetet a kisázsiai parton, amelyeknek megszállását a nagyhatalmak talán később fogják elhatározni, csak 50—100 emberből álló kis csapatok fogják megszállani. E csapatok összeállítása nem lesz nemzetközi jellegű, hanem az eddigi intézkedések szerint minden egyes sziget megszállására a flottaparancsnok fog bizonyos nagyhatalmat kijelölni. A flotta minden megszállott szigeten hátra hagy egy hadihajót, amely a közelben fog cirkálni, a partraszállított csapat védelmére. Az érintkezést a hátrahagyott hajók és a flotta között a torpedóhajók és a naszádok fogják teljesíteni.

Hogy mi történjék abban az esetben, ha Törökország még a szigetek megszállása után se engedne, arra nézve a hatalmak még nem határoztak.

Mint Pólából jelentik a Giuseppe Garibaldi olasz hadihajó Spziából és az Ostro Velenchezől e hó 17-én indult Pireusba. A Giuseppe Garibaldi másod osztályu hadihajó, tonnatar-talma 7350 és 37 ágyuval van felszerelve. Személyzete 517 emberből áll. Az Ostro 320 tonnás torpedózúzó.

LEGUJABB.

Táviratok és telefon-hírek.

A politikai helyzet.

A közönségi költségek.

Budapest, nov. 22. Félhivatalos jelentés szerint Fejérváry Géza báró miniszterelnök pénteken Bécsbe utazik, hogy résztvegyen ott a közönségi költségek megállapítása tárgyában tartandó közös miniszteri értekezleten.

A szabadelpvűpárt új programja.

Budapest, nov. 22. Tisza István gróf ma reggel Budapestre érkezett és délelőtt résztvett a programkészítő bizottság ülésén. Hír szerint a programban szó lesz a választójog kiterjesztéséről és a választókerületek új beosztásáról is.

A pestvármegyei tisztviselők fizetése.

Budapest, nov. 22. Pest vármegye bizottsági tagjai ma tanácskozásra gyűltek össze, hogy megbeszéljék a november 23-iki megyei közgyűlésen követendő maguktartását. A tanácskozás legfőbb tárgya az volt, hogy mily módon biztosítsák a törvényhatósági tisztviselők fizetését, minthogy a kormány a vármegye dotációját megvonta. Többféle javaslat merült fel, de abban az egyben meg egyeztek a megyebizottsági tagok, hogy a törvényhatósági tisztviselők fizetését már december elsejére okvetetlenül biztosítani fogják.

A korponai országgyűlés emléke.

Budapest, nov. 22. Jusch Gyula, a képviselőház elnöke, ma számos képviselő társa társaságában Korponára utazott, hogy részt vegyen a Bocskay-féle országgyűlés évtordulójának ünnepén.

A nagybányai mandátum.

Budapest, nov. 22. A kuria Bay Lajos országgyűlési képviselőnek petícióval megtámadott nagybányai mandátuma ügyében annak idején elrendelte a vizsgálatot, amelynek vezetésével a debreczeni kir. ítélőtábla egy bírját bízta meg. A vizsgálat befejeztetvén a kuria ma folytatta a mandátum ügyének tárgyalását. A vizsgálat folyamán kitűnt, hogy a kerületben nagymérvű vesztegetések történtek. A választást ennek következtében valószínűleg megsemmisítik. A kuria holnap folytatja a tárgyalást.

A vajda-hunyadi választás.

Vajdahunyad, nov. 22. Nagy Lajos dr. járásbíró az itteni választókerületben alkotmánypárti programmal fellép képviselőjelöltnek.

Kossuth-szobor Nagy-károlyban.

Budapest, nov. 22. Károlyi István gróf ma lelkes felhívást intézett a magyar hölgyekhez, amelyben felszólítja őket, hogy Kossuth Lajosnak Nagykárolyban felállítandó szobrára adományokat gyűjtsenek. Károlyi István gróf 2000, özvegy gróf Károlyi Györgyné 1000 koronát írt alá a szoborra.

A horvátok és a fumei határozat.

Zágráb, nov. 22. A horvát parasztpárt elhatározta, hogy a Starcsevics-párttal szövetségbe állást foglal a fumei határozat ellen. Elhatározták továbbá, hogy a választásoknál a Starcsevics-párttal egyetértőleg állítanak jelölteket és e célból összeköttetésbe lépnek Frank József dr.-ral. Itt általánosan az a vélemény, hogy a parasztpárt kudarcot fog vallani, mert Frank ismert fufangjával ki fogja játszani őket.

Politikai párbaj.

Máramaros-Sziget, nov. 22. Perényi Zsigmond báró főispán tegnap az árvaszéki ülésteremben történt politikai összeszólalkozás következtében kardpárbajt vívott Szöllössy megyebizottsági taggal. A párbajban a főispán súlyosan megsebesült.

A politika kitiltása az egyetemről.

Budapest, nov. 22. Az egyetemi hallgatók küldöttsége ma tisztelt Láng Lajos rektornál és memorandumot nyújtott át neki, amelyben arra kéri az egyetemi tanácsot, hogy az egyetemről tiltsa ki a politikát, ami megzavarja a rendet és figyelmet. Láng Lajos megígérte, hogy a memorandumot pártolólág terjeszti az egyetemi tanács elé.

Gyári tűz.

Budapest, nov. 22. Az Ulrich-féle légszesz- és vízvezetéki gyárban ma nagy tűz pusztított. A kár igen jelentékeny.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók az Ivanich-féle hírlapelárusító üzletben, Via Riva 6. szám és a Corsia Deck 34. szám alatt levő dohánytözsdeben (a Hungária-szálló a Csizmás-féle fióküzlet között.)

— Az általános választójog és Fiume. *Beksics* Gusztáv, a kitünő publicista, a *Budapesti Hírlap* tegnapi számában folytatja az általános választójog behozataláról szóló fejtegetését. Az általános választójog behozatala esetén — amelyért egyébként, mint megjegyzi, nem lelkesedik — föltétlenül szükségesnek tartja a választókerületek új beosztását. Ez új beosztásnál a népesedési viszonyok mellett főképp a kulturai és gazdasági tényezőkre kívánja fektetni a főszúlyt, vagyis, mint kifejti: a művelt és gazdag vidékeken kisebb, a szegényebb és műveletlenebb országrészekben nagyobb kerületek lennének. *Beksics* nagy vonásokban tervet is állít föl a kerületek új beosztására és Fiumét illetően arra az eredményre jut, hogy az általános választójog behozatala esetén Fiumét megilletné, hogy a város és környéke egy képviselő helyett kettőt küldjön az országgyűlésre.

A Vasutasok Országos Szövetségének nagygyűlése.

A vasutasok országos nagygyűlésének második napjáról *Budapestről* a következőket írják:

A Vasutasok Országos Szövetségének küldöttjei hétfőn délelőtt újra összegyűltek a keleti pályaudvar tanácstermében, hogy a folytatódó közgyűlésen megvitassák alapszabálytervezetüket.

A gyűlést reggel 9 órakor nyitotta meg *Batthyány* Tivadar gróf elnök, jegyzők *Breuer* Ferencz és a budapesti északi kerület titkára *Szekely* Miksa voltak. A jegyzőkönyv hitelesítésére *Dömötör* Vilmos hivatalnokot és *Fodor* Vilmos raktárnokot kérték föl.

A Szövetség címének megállapításánál erős és több mint két óráig tartó vita indult meg. Eredeti cím volt: *Magyar Vasutasok Országos Szövetsége*. A november 4-diki elnöki értekezleten elfogadták a horvátországi vasutasokra való tekintettel ezt a címet: *A Magyar Szent Korona Országainak Területén Léévő Vasutasok Országos Szövetsége*. Ez a hosszú cím eloszlatta volna a köjogi aggályokat, de hosszú is volt és a magyar vidékek kiküldöttei az eredeti címhez ragaszkodtak. A horvát területbeliek meg annak az aggályuknak adtak kifejezést, hogy a kisebb kategóriájú és tisztán horvátajku vasutasok kilépnek a Szövetségből. Végül, minthogy sokaknak a hosszú cím ellen is volt kifogásuk, *Turtsányi* Pál indítványára a következő címet fogadták el: *A Magyar Szent Korona Országainak Vasutas Szövetsége*.

Nem kevésbé erős vita indult meg a tagdíjaknál. Az eredeti tervezet szerint 8 korona volt az éves tagsági díj. A 4-iki elnöki értekezlet lezállította 6 koronára. *Seide* Arthur a zágrábi kerület nevében számításokkal támogatott határozatban kéri 8 koronára emelni újra a tagsági díjat. Ellene szoltak többek között *Bodor* dr. orvosi tanácsadó (Nagyvárad), *Först* mérnök, mellette *Turtsányi* Pál, *Váczy* István (Kolozsvár) meg éppen 4 koronára kívánja lezállítani. Végül 8 koronában állapították meg a tagdíjat.

Heves vitát provokált a zágrábi üzletvezetőség kerületeinek az az indítványa, hogy a horvát vasutasokra való tekintetből a Szövetség horvátnyelvű lapot is adjon ki. *Dezso* (Debreczen) nem kíván lapot, hanem kéri meg a vasuti igazgatóságot, hogy a *Hivatalos Lap*-ba engedje meg egy szövetségi melléklet hozzáadását. *Závodszy* (Kassa) indítványozza, hogy egyelőre, míg nincs elég pénze a Szövetségnek, ne adjon ki hivatalos közlönyt, hanem csak szövetségi értesítőt. Ami határozatba ment azzal, hogy ha az anyagi helyzet megengedi, hivatalos lapot ad ki a Szövetség.

Nagy vita volt még a »kerületek« fejezeténél, de este 7 órakor, 8 óra hosszat tartó tárgyalás után, a 14. §-nál a közgyűlés folytatását másnapra halasztották. Mivel azonban a küldöttek szabadsága lejárt, a közgyűlés utasítására *Sarlay* János és *Szekely* Miksa megkeresték az államvasut elnökgazgatóját, hogy adja meg a kiküldötteknek a folytatódó szabadságot, amit az elnökgazgató a legnagyobb előzékenységgel megadott azzal, hogy a közgyűlés szerényebb sorsú tagjai a pályaudvari laktanyában, amennyiben itt nem volna hely, a pályaudvarokon előre fűtött I. és II. osztályú kocsikban kapjanak szállást éjszákára.

VÁROSI ÜGYEK.

A városi állandó bizottság ülése.

A városi állandó bizottság tegnap délután öt órakor a városháza kistermében *Vio* Ferencz dr. polgármester elnöke alatt ülést tartott. Jelen voltak: *Bellen* András dr., *Corossacz*, *Dall'Asia* Szaniszló dr., *Dumicich*, *Luppis*, *Ossoinack* G., *Paicurich* és *Sirola* városatyák, továbbá *Milcenich* városi igazgató, *Bescocca* mérnök, a városi mérnöki hivatal főnöke, *Dardi* és *Antonj* Gino dr. városi fogalmazó mint jegyző.

Az előző ülés jegyzőkönyvét *Ossoinack* J. hitelesítette.

Városi telek eladása.

Dardi előadó javaslatára a bizottság elhatározza, hogy *Ivanich* Mihály kérelmezőnek átengedje megvételre egy *Cosala* alközségben fekvő telket, 1 korona 20 fillér áron négy-méterenkint.

Ossoinack ajánlja, hogy a vevő ne hagyja a telket műveletlenül, hanem fával ültesse be.

Utcassabályozás.

Elfogadják *Della Motta* A. és *Mayerhofer* Lipót háztulajdonosok ajánlatát, kik késznek nyilatkoztak a *Belvedere*-utca szabályozása céljából saját telkükből 27 folyóméternyi területet átengedni, azzal a feltétellel, hogy a város 500 koronát fizessen nekik a szükséges falkerítés költségeihez.

Az utcák új elnevezése.

Ezután *Ossoinack* városi képviselőnek az utcák új elnevezésére vonatkozó javaslatát vették tárgyalás alá. A javaslatot a bizottság némi módosításokkal el is fogadta. E szerint összesen ötvennégy utca kapna új nevet.

Ez a javaslat még a városi képviselőtestület elé kerül elfogadás végett. Kifejezzük itt azt a reményünket, hogy a képviselőtestület gyökeresebb változtatásokat fog tenni *Ossoinack* ur javaslatán, mint a keztyüs kézzel, de nem nagy éleslátással eljáró állandó bizottság. Mert ez mégis csak különös és minden magyar érzésnek fittyet hányó dolog, hogy az ötvennégy név között igenis bőven szerepelnek az olasz történet és az olasz kultúra előkelőségei, ellenben csak egyetlen egy magyar nevet találunk: a *Kossuth* Lajos-ét. Nem tudjuk, vajon *Ossoinack* ur és az állandó bizottság tagjai az új utcanevek megállapításánál azért jártak-e így el, mert nem ismerik a magyar nemzet és a magyar kultúra történetét és szerepvivőit, vagy pedig egyenesen tüntetni akartak a magyarság ellen.

Akár egyik, akár másik okból történt a dolog, mindenesetre a tisztánlátásnak és a magyar ér- zésnek nagy fogyatékoságát árulták el vele.

Fiume elvégre mégis csak Magyarországhoz tartozik s a magyar nemzet történetének és kulturájának nem egy olyan alakja van, aki bátran versenyre kelhet azokkal az olasz nagyságokkal, akiknek nevei *Ossoinack* ur listáján szerepelnek. Avagy *Hollós Máttyás*, *Hunyadi*, *Rákóczi*, *Petőfi*, *Jókai* — hogy csak egy-két nevet említsünk — nem eléggé impónál ezeknek az uraknak? Még szép, hogy *Kossuth* Lajosnak megkegyelmeztek a nagyhatalmu urak. Az igaz, hogy egy másik magyar kitünőség, néhai *Andrássy* Gyula gróf rovására tették, mert az ő nevét akarják letörölni egy utcáról, hogy a *Kossuth* Lajosét tegyék helyébe. Így — azt hiszik — a kecske is jóllakik, meg a káposzta is megmarad.

A magyar-barátság pusztá frázisa vajmi értéktelen, ha tettek nem bizonyítják. Elvárjuk a városi képviselőtestület magyar tagjaitól, hogy ennek a jeles elaborátumnak a tárgyalásánál nyíltan kifejezést fognak adni annak, hogy a magyar nemzet igenis megkívánja Fiume városától, hogy magyarsága immár külsőségeiben is kezdjen megnyilatkozni. És elvárjuk a képviselőtestülettől, hogy az állandó bizottság botlását olyan értelemben fogja korrigálni, amint azt a magyar nemzetnek Fiumével szemben mindenkor tanúsított méltányossága nemcsak megérdemli, hanem meg is követelheti.

KÜLÖNFÉLE.

— A kormányzó Erzsébet királyné nővérénél. *Szapáry* Pál gróf kormányzó *Gaál* Tibor dr. kormányzóhelyettes társaságában ma reggel átrándult Abbáziába és látogatást tett boldogult Erzsébet királynénk nővérénél, *Trani* grófnénál. *Trani* grófné testvérhuga néhai Erzsébet királynénak és özvegye *Lajos* bourbon-szicíliai hercegnek, aki a *Trani grófja* címet viselte. A kormányzó ma este tér vissza Fiuméba.

— Ebéd a kormányzónál. *Szapáry* Pál gróf kormányzó tegnap este huszonnégy terítékű ebédet adott, amelyen a következők voltak jelen: *Martinecz* apát, *Kukanics* János plébános, *Weinhardt* Gusztáv kir. tanácsos, pénzügyigazgató, *Kopaitics* Zsigmond, a Magyar-Horvát hajóstársaság igazgatója, *Catti* dr., a városi kórház főorvosa, *Minach* János a kaszinó elnöke, *Meynier* Károly spanyol és portugál konzul, *Termatsics* Kálmán kir. tanácsos, dohánygyári igazgató, *Rödiger* Ernő miniszteri osztálytanácsos, révkapitány, *Rákosi* Imre kir. ügyész, *Busche* Alfonz báró posta- és távirduhivatali igazgató, *Nyirák*, a Park-Klub titkára, *Odescalchi* Gyalma herceg, *Bajza* Aladár kivándorlási főfelügyelő, *Givovich* dr., *Hajduska* Emil és a kormányzóság néhány tisztviselője.

— Osztrák kikötő-tervek Lovranában. »Egy új kikötő Fiume leszorítására« cím alatt a *Wiener Allgemeine Zeitung* a következőket írja:

»Az osztrák kereskedelemügyi miniszter által Dalmácia érdekében nemrég összehívott ankét tárgyalásai folyamán *Glaser* osztálytanácsos rámutatott az isztriai és a dalmát partvidék elégtelen hajózási összeköttetéseire és különösen azt a körülményt emelte ki, hogy Isztria keleti része (Voloszkától—Abbáziáig) teljes függésben van Fiumétől és így Magyar-

Épületlebontás miatt végeladás minden áron Schambik Edénél Corso 13.

országtól. Tekintettel erre és Magyarországnak az önálló vámterület életbeléptetésére irányuló újabb törekvéseire, nagyon is kívánatos volna valamely szomszédos kis kikötőnek, Voloszkának. Abbáziának vagy Lovranának fellendítése és a Szt-Péter-mattugliei vasutvonallal való összeköttetése. Ez az indítvány rendkívüli fontossággal bír. Egy nagy kikötőnek létesítése, mely hely legjobban felelne meg a kitűzött czélnek, nagy áldozatokat igényelne ugyan és a Lovrana—Mattugliei vasut üzeme még fokozná ez áldozatokat, de mindezek a kiadások fölértékének a Fiume elleni verseny várható eredményeivel. Fiume a Dalmáciával való kereskedelemben jelenleg tulsúlyban van Trieszt fölött, ennek pedig a jövőben véget vethetne Ausztria, ha ugyanolyan kedvező földrajzi fekvésben kikötőt építene Lovranában. Ez utóbbi helyen sokkal nagyobb és kényelmesebb területek is állának rendelkezésre (?) egy nagy kereskedelmi kikötő és számos nagy ipartelep létesítésére, mint Fiumében. Triesztnak nem lehet e terv ellen elvetése, mivel nem fogja gyengíteni Dalmáciával való kereskedelmét, hanem csak vissza fogja szerezni Ausztriának Fiumétől mindazt, amit e kikötőtől el lehet venni. Még az új *Dalmatia* hajózási társulatnak is, mely 1907-ben kezdi meg hajójárait, csak hasznára válnék ez a terv, mivel saját hajói az új kikötőben hathatós működési bázist találnak a *Magyar-horvát gőzhajózási társaság* eddigi domináló szerepének letörésére.

Osztrák szomszédainknak ellenünk törő terveit remélhetőleg arra fogják serkenteni intező körök, nevezetesen az erre legilletékesebb kereskedelemügyi minisztériumot, hogy a jövőben fokozatosabb erővel lássanak hozzá Fiume megvédéséhez és kikötőjének fejlesztéséhez.

— **Hangverseny.** Tegnap este fényes programmal és kitűnő játékkal lepte meg a fiumei közönséget a hirneves *pesarói trio*: *Vitali*, *Meluzzi* és *Cremonini* a filharmonikusok termében. *Meluzzi* eleinte indiszponálva volt, de később ő is belemegedett a játékba, s hegedűszólójában már teljes pompájában ragyogtatta művészetét. Az őszülő *Cremonini* meg valósággal csodákat művelt gordonkáján. Igazi virtuozitással kezeli hangszerét, s játéka mely érzéssel teljes. *Vitali* zongoraművész Liszt egy etudejének, de különösen Mendelssohn *Spinnerlied*-jének előadásával mutatta ki fényes technikai képzettségét. Az előkelő közönség megtöltötte a diszes termet és szünni nem akaró tapssal honorálta a kitűnő művészek játékát.

— **Hajók forgalma.** A mai nap folyamán a következő hajók érkeztek kikötőnkbe: *Saint-Severo* olasz gőzös Cataniából, kénnel megrakodva; a *Buljarn* angol gőzös Liverpoolból különféle árukkal; — a *Rákóczi* és a *Kassa* Adria-gőzösök, az előbbi Marseilleből, az utóbbi Valenciából, vegyes árukkal; — az *Austria* Lloyd-gőzös Triesztből, innen különféle árukat visz Kobeba; — az *Alba* osztrák gőzös Triesztből vegyes árukkal. Holnapra várják a *Perzsa* és a *Körber* Lloyd-gőzösök megérkezését, az előbbi Kobeba, az utóbbi Délafrikába megy.

— **Ritka jubileum.** *Bacsics* Mária 53 éves óvárosbeli asszonyt tegnap kétszázadik-szor szállították a városi mentőhivatal alkalmazottjai hordozóágyon a rendőrségi börtönbe, mert tökrészen feküdt az utca sarkában. Szokás szerint a rendőrségi piécscsen hagták, míg részegségét kialudta.

— **Felolvasás.** A Társadalomtudományi Egyesület vasárnap érdekes felolvasást rendez. *Balabanov* orosz doktorkisasszony fog előadást tartani a filozófiáról és szocializmusról.

— **Pinczerek kölcsönegyesülete.** Városunk pinczérei a napokban kölcsönös takszék-pénztári segélyező egyesületet alakítottak, mely állasközvetítő hivatallal is egybe lesz kötve.

— **Olvasni és irni nem tudók tanfolyama.** 1906. január 1-én a városi iskolában tanfolyam nyílik meg olvasni és irni nem tudók számára, melyben csak felnőttek nyelhetnek oktatást, kik a 18 évet betöltötték.

— **Botrány a zágrábi vasuti állomáson.** Zágrábról jelentik: A vasuti vendéglőben tegnapelőtt este véres verekedés volt vasuti hivatalnokok és egyetemi hallgatók között. A vasuti hivatalnokok magyar dalokat énekeltek, amire a diákok azt kiáltották: *Hallgassatok, magyar disznók!* — a vasutasok pedig vissza kiáltották: *Fogjátok be a szátokat, horvát disznók!* Csakhamar sörös-kancsók, üvegek és székek röpültek a levegőben és többen könnyebb sérülést szenvedtek. Végre rendőrök léptek közbe, akik több egyetemi hallgatót letartóztattak, de igazolásuk után valamennyit szabadon bocsátották.

— **A Hilda katasztrófája.** A *Hilda* angol személyszállító hajó katasztrófájáról, melyről lapunk tegnapi számában bővebben megemlékeztünk, újabb a következőket jelentik Londonból: A *Hilda* elsüllyedése alkalmával összesen 123 ember vesztette életét. A hajón 101 utas és 28 főnyi személyzet volt, mindössze csak hat ember menekült meg. Eddig 60 holttestet találtak meg, köztük a kapitányt. A hajó egyik fűtője *Gunter*, aki megmenekült, azt beszéli, hogy a katasztrófa alkalmával nem volt semmiféle pánik. A személyzet és az utasok mind a fedélzeten voltak. Megkísérelték a mentőcsónakok lebecsátását, de a tenger annyira háborgott, hogy a csónakokon lehetetlen volt a menekülés.

— **Rockefeller jövedelme.** Mr. John D. Rockefeller, az ismert amerikai milliárdos, decz. 15-én New-Yorkban 5 millió dollárt fog felvenni az *Oil Standard Company*-tól, negyedévi osztalék fejében. A társaság évi osztaléka 40 millió, s minthogy a részvények fele Rockefeller birtokában van, a dividenda fele, 20 millió dollár őt illeti. A *New-York Herald* megjegyzi, hogy Rockefellernek ezenkívül van másutt is több apróbb jövedelmi forrása, s évi jövedelmét 40 millió dollárra becsüli, ami ami pénzünk szerint 200 millió korona.

— **Az Atlanti-oczeán medenczéje.** Nem régen nagy angol expedíció vette szorgos kutatás alá az Atlanti-oczeánfenék alakulását az Irland-Azori szigetek és Észak-Amerika közti vonalon, hogy a kábelfektetésre vonatkozólag adatokat gyűjtsön. Ennek az expedíciónak a jelentése sok új és érdekes dolgot tartalmaz a nagy világtenger fenekének függőleges tagoltságáról. Általában is érdekes, hogy amíg más tengerek mélységmérteit kereskedelmi, vagy hadihajók, vagy egyenesen a czéltől kiküldött tudományos expedíciók végezték, addig az Atlanti oczeánt a sok kábelfektetés útján ismerték meg. Így tisztázták már régen azt, hogy Amerikát nagy hegylánc köti össze a tenger alatt Európával. Ez a hegyhát, amely déli oldalon óriás síksággá ereszkedik, egyenes vonalban köti össze Irországot Uj-Foundlanddal és a *telegráf-fensík* név alatt ismeretes, mert itt fekszik a legtöbb kábel. Észak felé még tovább emelkedik ez a plató és legmagasabb csucsai mint Izland-szigete, a *Ferrói-szigetek* és a *tengerészektől rettegett Sookall-sziklacsucs* emelkednek ki a víztükör fölé.

Az angol expedíció vizsgálatai, amelyeket a *Britannia* kábelfektető hajón végeztek, két párhuzamos vonalon történek. Az északi vonalnak Irland és az Azori-szigetek közötti szakaszán fölötté egyenlőtlen fenékképződést találtak. Így például közvetlen Irorszag mellett a tenger mélysége rögtön kétezer méter és aztán az északi szetesség negyvenötödik és a nyugati hosszúság tizenkilencedik foka tájé-

kán ötezer négyszáz métert ér el. Tovább ismét emelkedik a fenék és az Azori-szigetek körül elég sekély talapzatot alkot.

A déli mérővonalon, amely az angol csatornánál kezdődött, először hullámos talaj van, amelynek mélysége ezernyolczszáz és ötezer hatszáz méter között váltakozik. Ezután következik az ugynevezett *Peake-Doop*, ahol körülbelül hatezer méter a tenger mélysége, amelynél többet ezen a vidéken .nég nem mértek. A további tengerfenék egész az Azori-szigetekig vulkánikus eredetű hegyes-völgyes vidék.

Az Azórok-Észak-Amerika közötti mérővonalak közül érdekesebb eredményt adott a déli. Az északi szélesség nagyvenedik és a nyugati hosszúság hatvanharmadik fokánál mérték az Atlanti-oczeán eddig legnagyobb mélységét, hatezeregyszáz métert, az ugynevezett *Sibbey-Deep* et. Kiderült továbbá, hogy Uj-Foundland körül sokkal messzebbre terjedő fenék-pad van, semmint eddig hitték. Különösen a kábelfektetésre nevezetesen az e szakaszon tett tapasztalatok. Az Azórok körüli fenék-pad nagyon egyenlőtlen és egész sereg vizalatti változó mélység és hegycsucs van ott. A mélységek kialakult kráterekhez hasonlítanak, a csucsok pedig láva-, hamu és iszap tömegek.

Részletesen megvizsgálták még a hőmérsékletváltozásokat is és kitűnt, hogy a temperatura viszonyok Uj-Foundland körül éppen ellenkezők, mint az Azori-szigetekenél. Uj-Skócziánál száz méter mélységen harminchárom Fahrenheit fokra süllyedt a hőmérő, míg ötszáz méteren harminczkilenczre emelkedett. Az Azori-szigetekenél pedig kilenczszáz méternyi mélységben volt negyven fok és kétszáz méteren emelkedett ötvennyolcz fokra. Mig tehát Uj-Skócziánál a hőmérséklet emelkedett a mélységgel, az Azori-szigetekenél megfordítva volt a dolog.

— **Idősb Rácz Pali Fiumében.** Idősb Rácz Pali hirneves budapesti cigányprimás zenekarával ma este a *De la Ville* kávéházban hangversenyez.

Kikötőnk forgalma.

Erkezett:

November 12-én.
Pannonia, angol lobogó alatt, tonnatartalma 6201, kapitány Potter, New-Yorkból.
November 22-én.
Kassa, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 981, kapitány Lucanovich, Valenciából.
Kálmán király, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 1386, kapitány Sablich, Antwerpenből.
Austria, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 4879, kapitány Colledani, Kobeből.
San Sevaro olasz lobogó alatt, tonnatartalma kapitány Spampinato, Triesztből.
Bulgarian, angol lobogó alatt, tonnatartalma 1613, kapitány Wicker, Liverpoolból.
Alba, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 783, kapitány Prosperino, Triesztből.

Indult:

November 22-én.
Tonci, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 84, kapitány Gamulin, Raguzába.

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság tengeri forgalma.

Erkezett:

Báthori november 21-én Glasgowba Fiuméből.
Kassa november 22-én Fiuméba Velenczéből.
Széll Kálmán november 22-én Fiuméba Cardiffból.
Rákóczi november 22-én Fiuméba Marseilleből.
Kolozsvar november 21-én Messinába Fiuméből.
Indult:
Árpád november 22-én Maltából Cataniába.
Jókai november 21-én Rioból Fiuméba.
Lederer Sándor november 21-én Cataniából Messinába.
Szent István november 21-én Messinából Rouenba.
Zrinyi november 21-én Bariból Triesztbe.
Szent László november 21-én Nizzából Genovába.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

A legmodernebb szövetek!

ruhák számára, kitünő szabás, szolid kidolgozás!

Legolcsóbb árak, legjobb anyag, leggyorsabb kiszolgálás.

Raktárunkban, úri-, női- és gyermek- ruhák az őszi és téli idényre, és mindennemű szövetek dús választékban találhatók. — Gyors kiszolgálás. — Számos látogatást kér:

Miksic és Raganzini - Fiume: Corso.

IRIS

Piazza Elisabetta 2. sz.

(Whitehead palota).

Felkérjük a t. cz. közönség, a bronz és terracotta műtárgyak megtekintésére.

A belépés szabad és vásárlásra nem kötelez.

A műtárgyak kiállítása állandó.

Kiváló alkalom ajándékok vásárlására.

A „De la Ville“ kávéházban

Ma, szerdán, november 22-én

idősb. Rácz Pali

budapesti híres zenekara

Hangversenyt tart.

Szabad bemenet.

Tisztelettel

idősb. Rácz Pali
primás.

Szentgyörgyi Ferencz
tulajdonos.

MAGYAROK OTTHONA!

Rosenthal Lipót -- Fiume

AZ ADAMICHTÉREN.

Játék, pipere, japán és kagyló árak, bőrönd és utikosár raktár

10 KÉPES LEVELEZŐ-LAP 20 KRAJCZÁR

„Gyógyszertár alla Salute“

— Erzsébet-téren, az Adria palotával szemben. —

Dr. A. Mizzan

„Petrosol“ hajviz biztos hatású. — Elűnteti a fejkorpát, puhítja a hajat és erősíti a hajgyökereket, megakadályozza a hajhullást és az ősziülést.

Egy üveg ára 2 kor.

„Fenyőerdő illat“. Ezen illatnak széjjel fűvé válnak a légszervekre oly kellemes és jó hatású fenyő illatot nyerjük. — Desinficiálja és ozondussá teszi a levegőt. **Nélkülözhetlen minden háznál**, különösen beteg- és gyermekszobákban.

Egy üveg ára 1 kor. 80 fill.

! Őszi és téli ujdonságok!

Szalonszőnyegek, szőnyegek háló- és ebédlőszobák számára, csipke- és szövetfüggönyök, prémelek, asztal- és ágyterítő garnitúrák

nagy választékban és közismert olcsó árakban egyedül **WEISS M.** cégnél kaphatók.

FIUME, Corso II. — TRIESZT, Corso 9.

A legmodernebb kézműárak, férfi- és női ruhaszövetek, selyem, bársony, butorszövet, kész fehérnemű, keztük, csipkeárak, szőnyegek, nyakravalók és mindennemű disztárgyak eladása.

Szabott árak! Szabott árak!

Mengasszonyi kelengyék a legolcsóbb árban szállíthatnak.

Szabott árak.

V. E. & A. de ROSSI

Piazza delle Erbe 7. (Óváros.)

Többször kitüntetett czipóraktára.

Saját készítésű legkitünőbb

férfi-, női-, és gyermek czipők

minden árban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalanul eszközöltetnek.

Szabott árak.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nyomatott az „Unio“ könyvnyomdában Fiume, (Adria-palota, Riva Szápáry)